

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
RESİM BÖLÜMÜ**

RESİM SANATINDA BULUT İMGESİ

(DİPLOMA PROJESİ KAPSAMINDA HAZIRLANAN ARAŞTIRMA VE UYGULAMA RAPORU)

Hazırlayan:
Nazlıcan BARAN

Yöneten:
Prof. Fevziye EYİGÖR PELİKOĞLU

Erzurum-2025

İÇİNDEKİLER

sayfa

1. BÖLÜM: ARAŞTIRMA RAPORU

1.1. John Ruskin'in 'Fırtına Bulutu' Metaforu.....	1
1.1.1.Ruskin'in "On Dokuzuncu Yüzyılın Fırtına Bulutları" kitabının Düşündürdükleri.....	3
1.2. Sanat Tarihsel Süreçte Bulut İmgesi	6
1.2.1. Rönesans'tan 20.yüzyıla Resim Sanatında Bulut İmgesi.....	6
1.2.2. Çağdaş Sanatta Bulut İmgesi.....	9

2. BÖLÜM: UYGULAMA RAPORU

2.1. Uygulamanın Yapılış Gerekçesi.....	13
2.2. İçerik ve Biçime Yönelik Saptamalar.....	14
2.3. Uygulamanın Düşünsel Yönü.....	15

RESİMLER.....	17
---------------	----

KAYNAKÇA.....	29
---------------	----

ÖZGEÇMİŞ.....	31
---------------	----

1.BÖLÜM: ARAŞTIRMA RAPORU

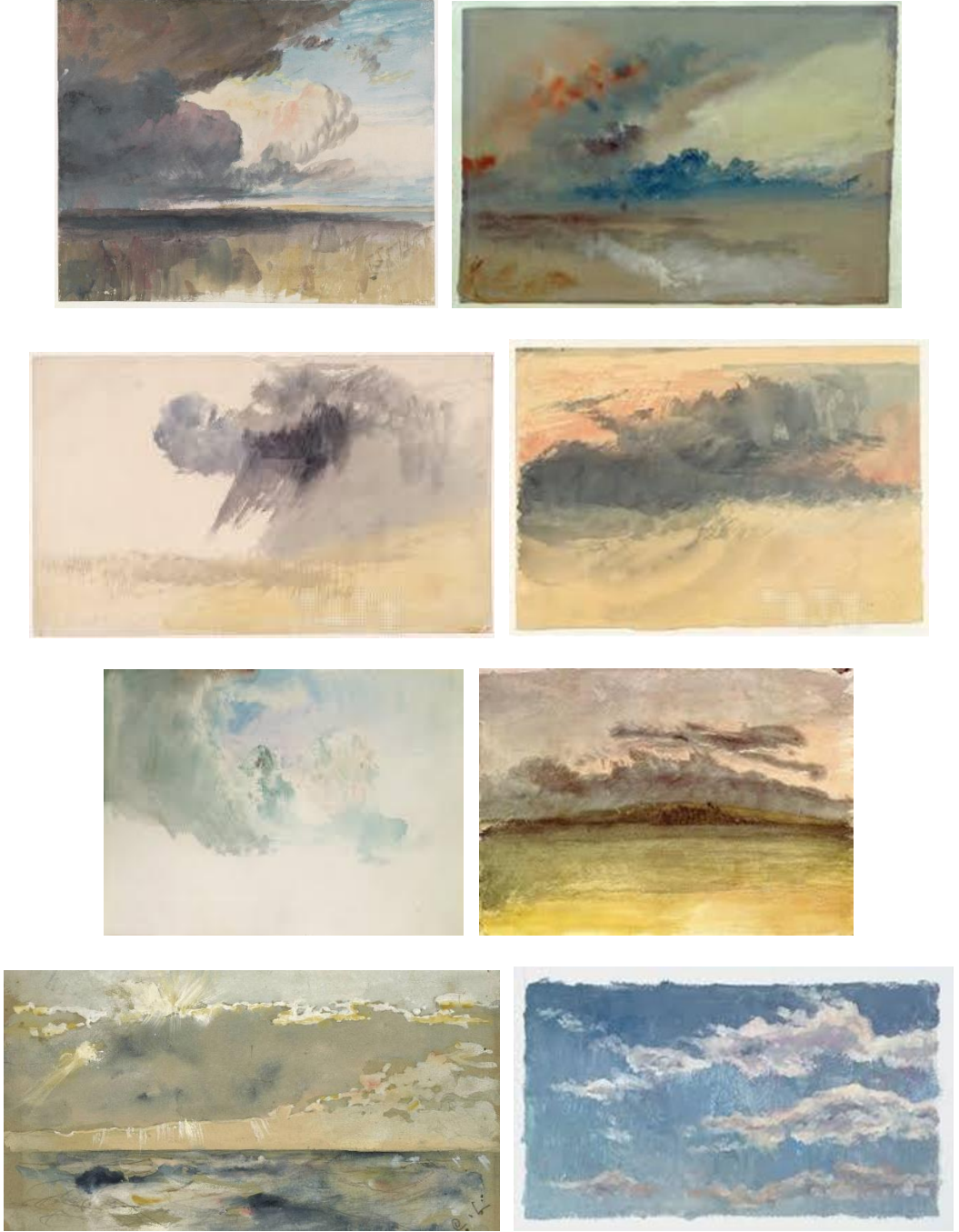
1.1.John Ruskin'in Fırtına Bulutu Metaforu

John Ruskin (1819-1900) Viktorya dönemi İngiltere'sinde yaşamış, yazar, sanat tarihçisi, sanat eleştirmeni, çizer ve yazardır. Sanat, mimari, politik ekonomi, eğitim, müzecilik, jeoloji, botanik, ornitoloji , edebiyat, tarih ve mit gibi çeşitli konularda denemeler, incelemeler, şiirler, dersler, seyahat rehberleri, el kitapları, mektuplar *-hatta bir peri masalı-* yazmış; kayaların, bitkilerin, kuşların, manzaraların, mimari yapıların ve süslemelerin ayrıntılı eskizlerini ve resimlerini yapmıştır. Tüm yazılarında doğa, sanat ve toplum arasındaki bağlantıları vurgulamış olan Ruskin, 19. yüzyılın ikinci yarısından ve I.Dünya savaşına değin süreçte büyük bir etkiye sahip olmuş, özellikle 1960'lardan günümüze, fikirleri ve endişelerinin birer öngörü olarak kabulünde çevrecilik, sürdürülebilirlik, etik tüketicilik ve zanaata duyulan ilgi konuları etkili olmuştur(Wikipedia, 2025,18 Haziran).

Ruskin'in sanat dünyasındaki yeri, İngiliz Romantisizmin temsilcisi ve atmosfer resimleriyle tanınan William Turner'ın (1775-1851) eserleri üzerinden sanatçının başlıca görevinin "doğaya karşı dürüstlük" olduğunu savunduğu, Modern Ressamlar'ın (1843) birinci cildinin gördüğü ilgi ile belirginleşmiştir. Sanatı deneyime ve yakın gözleme dayandırmak anlamına gelen bu yaklaşımı, giderek daha fazla sosyal ve politik konulara odaklanan yazarın, 1869'da Ruskin, Oxford Üniversitesi'nde ilk Slade Güzel Sanatlar Profesörü olması ve burada Ruskin Çizim Okulu'nu kurmasıyla, ardından "Büyük Britanya'nın işçilerine ve emekçilerine mektuplar"ına başlamasıyla, ideal toplumunun altında yatan ilkeleri geliştirmeye doğru evrilmiştir.

William Turner bulutları resimsel anlamda neredeyse soyutlama düzeyine taşımış; özellikle ışık ve atmosfer etkilerini betimlediği eserlerinde bulutları saf renk ve enerjiyle ifade etmiştir (Görsel 1.1.9. Turner'ın eserlerinde bulut, yalnızca gökyüzü değil; doğanın ruhunu yansıtan görsel bir titreşim hâlini alır (Butlin & Joll, 1984). Bu bağlamda, John Ruskin'in 1884 yılında verdiği iki önemli konferansta temellendirdiği "fırtına bulutu" metaforu, yalnızca doğa olaylarını betimleyen bir gözlem değil, aynı zamanda toplumsal, ahlaki ve estetik bir eleştirinin taşıyıcısı olarak dikkat çekici bulunmuştur. 19. yüzyıl İngiltere'sinin sanayi devrimi sonrası yaşadığı değişimleri doğa üzerinden anlamlandırma çabası içinde olan Ruskin, gökyüzünde beliren yeni bulut tiplerini "garip, karanlık, tehditkâr ve sağlıksız" olarak tanımlamış; bu

değişimin yalnızca iklimle değil, insan ruhunun ve toplumun genel yapısındaki bozulmayla ilişkili olduğunu savunmuştur (Ruskin, 1884).

Görsel 1.1. William Turner, Bulut Eskizleri.1796-1818

Ruskin bulut metaforu aracılığıyla modern insanın doğadan kopuşunu, ahlaki değerlerin silinişini ve toplumsal duyarlılığın yitirilişini görsel ve doğaya dair bir benzetmede bulunmuş, durumu Fırtına bulutu olarak adlandırmış, insanlığın Tanrı ile olan bağını kopardığı, doğayı yalnızca kaynak olarak gördüğü ve sanayiyle birlikte manevi körleşmenin yaşandığı bir dönemi

simgelemiştir (Hilton, 2000). Böylece, karanlık fırtına bulutları gökyüzünü olduğu kadar vicdanları da kaplamış, doğanın dili artık insana ahlaki bir rehber olmaktan çıkmıştır.

Görsel 1.2.Gustave Courbet, ‘Cenaze Töreni’,1849-50

Doğanın bir güzellik nesnesi olmanın ötesine geçtiği anlayışa sahip olan Gustave Courbet gibi sanatçılar, doğayı bir eleştiri alanı olarak da değerlendirmeye başlamışlardır. Bu bağlamda, Gustave Courbet'nin “Cenaze Töreni” adlı eseri (Görsel 1.2.) doğrudan bulut metaforu içermese de yerin griliği ve gökyüzünün ağırlığı ile benzer bir karamsar atmosfer yaratır. Courbet'nin gerçekçi bakışı, Ruskin'in doğaya yönelik alegorik yaklaşımıyla paralel bir düşünsel derinlik taşır.

1.1.1. Ruskin'in “On Dokuzuncu Yüzyılın Fırtına Bulutları” Kitabının Düşündürdükleri

John Ruskin'in *The Storm-Cloud of the Nineteenth Century* (On Dokuzuncu Yüzyılın Fırtına Bulutları) adlı eseri, yalnızca bir sanat eleştirmeni ya da doğa gözlemcisi olarak değil, aynı zamanda derin bir ahlak filozofu ve toplumsal eleştirmen olarak konumlandığı bir dönüm noktasıdır. Bu eser, görünürde meteorolojik gözlemler üzerinden şekillense de esasen dönemin toplumsal yapısına, insan-doğa ilişkisine ve ahlaki çöküşe dair metaforik bir eleştiridir. Ruskin'in gözlemlediği “garip ve uğursuz bulutlar”, sadece fiziksel atmosferin değil, aynı zamanda ruhsal ve toplumsal iklimin karardığını simgeler (Hilton, 2000).

Ruskin, doğanın görsel değişimlerini, özellikle gökyüzündeki bulutların biçimsel dönüşümünü, sanayileşmenin etkisiyle doğaya yabancılaşan insanlığın ruh haline bağlamaktadır. Ona göre gökyüzündeki bu değişim, doğa ile olan manevi bağın kopuşunu ve Tanrı'nın işaretlerinin artık insan tarafından okunamaz hale geldiğini göstermektedir (Wheeler,

1986). Bu düşünceler, Romantik doğa algısının son evresinde yer alan Ruskin'in, modernleşmenin getirdiği etik kopuşu doğa üzerinden okuma biçiminin çarpıcı bir örneğidir.

The Storm-Cloud of the Nineteenth Century, aynı zamanda dönemin çevresel duyarsızlığının da erken bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ruskin, endüstriyel kirliliğin sadece fiziksel dünyayı değil, insanın ruhsal dünyasını da kirlettiğini savunur. Bu anlamda, çalışması çevre etiği, estetik ve ahlaki felsefe arasında kurulan nadir köprülerden biri olarak öne çıkar (Jones, 2002).

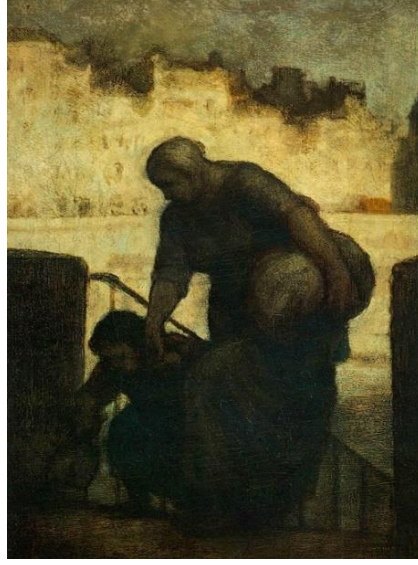
Eserdeki metaforik anlatım dili, özellikle toplumsal şiddet, sınıfsal eşitsizlik ve ahlaki duyarsızlık gibi konuları da gündeme getirerek, dönemin İngiliz toplumunun vicdan muhasebesine dönüşür. Ruskin'in çağrısı yalnızca kendi yüzyılına değil, etik kaygılarla şekillenen tüm dönemlere yöneliktir. Bu yönüyle eser hem sanat tarihi hem de sosyal felsefe açısından evrensel bir metindir. 21. yüzyılın sosyal ve çevresel krizlerini anlamak açısından da oldukça işlevseldir. Bugün iklim krizinden çocuk hakları ihlallerine kadar geniş bir spektrumda, insanlığın kolektif sorumsuzluğu aynı metaforla okunabilir.

Ruskin, gökyüzünde son yıllarda beliren “garip ve uğursuz” bulutlardan bahseder. Bu “fırtına bulutları”, metaforik anlamda, sanayileşmenin beraberinde getirdiği çevresel bozulma kadar, ahlaki bir karanlığa da işaret eder (Hilton, 2000). Ona göre, insanlar artık doğayla uyum içinde yaşamaktan uzaklaşmış, mekanikleşmiş bir toplumun parçası haline gelmiştir. Bu durum sadece iklimi değil, insanın ruhsal iklimini de karartmıştır (Wheeler, 1986). Bu bağlamda, Ruskin'in bulut metaforu, toplumsal şiddet, bireysel duyarsızlık ve ahlaki çürüme gibi modern dünyanın karanlık yönlerine dikkat çeker. Çocuk cinayetleri gibi korkunç olaylar, işte bu manevi iklimin doğrudan bir sonucu olarak okunabilir. Ahlaki duyarlılığın yitirildiği bir toplumda, çocuklar en savunmasız ve en kolay göz ardı edilen kurbanlardır (Jones, 2002).

Görsel 1.3.Francisco Goya, ‘Sopa Dövüşü’ 1820-23

19. yüzyıl İngiltere’inde çocuk işçiliği, yoksulluk ve aile içi şiddet gibi konuların yaygınlığı, çocuklara yönelik şiddetin sosyal zeminini oluşturuyordu (Ward, 1962). Bu durum yalnızca fiziki şiddet değil, aynı zamanda ahlaki ihmal anlamına da gelmektedir. Ruskin’in modern toplumun doğayı, sanatı ve insanı hiçe saydığı yönündeki eleştirisi, çocukların göz ardı edilmesiyle somutlaşır (Rosenberg, 1961). Günümüzde de çocuklara yönelik şiddet ve cinayet olayları, yalnızca bireysel sapmalar değil, aynı zamanda sistematik toplumsal ihmalin ürünüdür. UNICEF’in 2017 tarihli raporuna göre, dünyada milyonlarca çocuk şiddet, sömürü ve ihmal riski altındadır (UNICEF, 2017). Bu durum, Ruskin’in dile getirdiği gibi, toplumsal vicdanın kararmasının ve ahlaki değerlerin yitirilişinin modern bir tezahürüdür.

Görsel 1.4.Honre Daumier, ‘Çamaşırcı Kadın’,1860-61

Bugün Ruskin’in “fırtına bulutları” metaforu, yalnızca atmosferde değil, toplumsal yaşamın her alanında yeniden belirmiştir. Kapitalizmin daha da keskinleştiği, bireyin yalnızlaştığı, sanal dünyaların gerçeğin yerini aldığı bir çağda, çocukların ihmal edilmesi çok daha görünmez hale gelmiştir (Harrington, 1995). Sosyal medya linçlerinden, yetersiz çocuk koruma sistemlerine kadar genişleyen bu manevi karanlık, Ruskin’in yüzyıl önce gördüğü bulutların hâlâ üzerimizde dolaştığını göstermektedir. Ruskin’in çağrısı, insanın doğaya, sanata ve birbirine olan ahlaki bağını yeniden kurması gerektiğidir (MacDonald, 2013).

John Ruskin’in eseri, yalnızca çevresel değil, derin bir toplumsal eleştiridir. Bu eser üzerinden yapılan ahlaki okuma, çocuk cinayetleri gibi trajik olayların yalnızca bireysel suçlar değil, aynı zamanda toplumsal ahlaksızlığın ürünü olduğunu ortaya koyar. Bugünün dünyasında da Ruskin’in uyarıları geçerliliğini korumaktadır. Ancak çocukların güvenliğiyle ölçülebilen toplumsal vicdan hakkında alegorik bir anlatım biçimi olarak bulut metaforu,

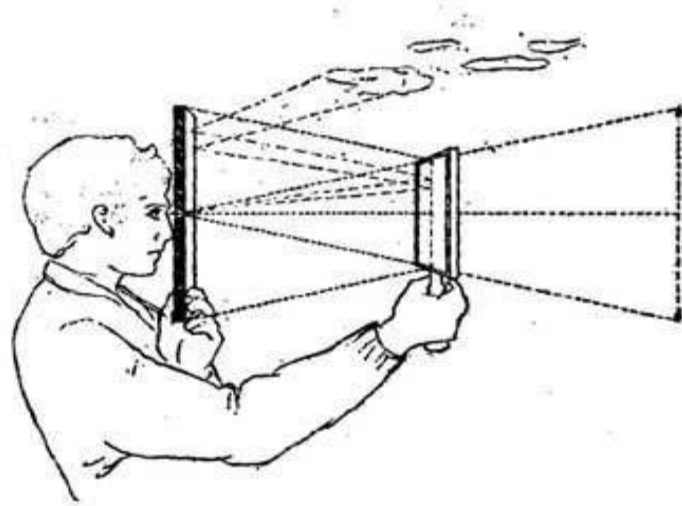
özellikle modernleşmenin insani değerleri nasıl yıprattığına ve çocuklar gibi korunmasız bireylerin bu yozlaşmada nasıl mağdur hale geldiğine ışık tutmaktadır.

1.2. Sanat Tarihsel Süreçte Bulut İmgesi

Metaforsal ilişki henüz kurulmaksızın bulut imgesi, özellikle doğa betimlemeleriyle ön plana çıkan peyzaj resminde önemli bir anlam katmanları oluşturur. Bulutların biçimi, rengi ve gökyüzündeki konumunun dinamik yapısı, farklı sanat dönemlerinde ve akımlarda estetik olduğu kadar psikolojik, sembolik anlamların görselleştirilmesinde işlev görmüştür. Uzun tarihsel süreçte ve günümüzde sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik değerlerin temsiliyetinde güçlü bir metafor olarak yaşamaya devam etmektedir.

1.2.1. Rönesans'tan 20. yüzyıla Resim Sanatında Bulut İmgesi

Resim sanatında bulut imgesi, tarih boyunca yalnızca gökyüzü betimlemesinin bir parçası olmamış; aynı zamanda kültürel, dini, ruhsal ve felsefi anlamlar taşıyan çok katmanlı bir anlatı ögesi olmuştur.

Görsel 1.5.Brunelleschi, Lineer perspektif deneyi, 1400

Rönesans'ta bulutlar çoğunlukla ilahi varlıkların mekânı, göksel gücün taşıyıcısı ve dünyevi ile ilahi arasındaki geçiş alanı olarak resmedilmiştir. Bu dönemdeki ikonografik yaklaşımlarda bulutlar Tanrı'nın, İsa'nın ya da meleklerin iniş ve çıkışlarını yumuşatmak, bu varlıkları doğrudan yeryüzüne indirgememek amacıyla bir "aracı zemin" işlevi görür. Kutsal ışıkla birlikte Tanrı'nın varlığını simgelerken; alt bölümdeki karanlık zemin, dünyevi kargaşayı temsil eder (Hall, 2008). Bu yapı, bulutların iki farklı boyutu bağlayan sembolik bir köprü olduğunu gösterir.

Görsel 1.6.Hieronymus Bosch, ‘Dünyevi Zevkler Bahçesi’ altarpanonun arka kapakları. 1480-90

Barok dönemde bulutlar, dramatik sahneleme ve ışık-gölge oyunlarının önemli bir ögesi hâline gelir. Bu dönemin sanatçıları, gökyüzündeki hareketli bulut kümeleriyle ilahi tecellileri veya fırtınalı duygusal anları vurgulamışlardır. Bulutları yalnızca fiziksel bir gökyüzü unsuru olarak değil, duyguların taşıyıcısı olarak da kullanmıştır. Bu yaklaşımda, doğanın dramatik diliyle insanın iç dünyası arasında güçlü bir ilişki kurulmuştur (Clark, 1993).

Görsel 1.7. 18.yüzyıl Venedik okulu

18.yüzyılda ise pastoral resimlerde bulutlar daha çok doğanın zarafeti, estetik bütünlüğü ve göz zevki amacıyla yer alır. Bulutları romantik peyzajların şiirsel bir tamamlayıcısı olarak betimlemişlerdir (Görsel 1.7).

Görsel 1.8.John Constable, 'Fırtına' 1824-26

19. yüzyılda ise bulutlar, Romantik sanat anlayışının merkezine yerleşir. Bu dönemde doğa artık sadece Tanrı'nın yüceliğinin yansıması değil, aynı zamanda bireyin ruh hâlini yansıtan bir "ayna"dır (Görsel 1.8), (Görsel 1.9)

Görsel 1.9.Eugene Delacroix, 'Halka önderlik eden özgürlük', 1830

Alman romantikler, doğayı ve gökyüzünü melankoli, yalnızlık ve sonsuzluk gibi kavramlarla ilişkilendirdikleri eserlerinde bulutları zamanın akışını, insanın kozmik yalnızlığını ve doğayla kurduğu karmaşık ilişkiyi simgelemekte kullanmışlardır. Bu dönem boyunca bulut, sanatçılar için hem teknik becerinin bir göstergesi hem de felsefi ve duygusal anlamların sembolü olarak çok yönlü bir biçimde değerlendirilmiştir.

Görsel 1.10.Maurice Denis, 'Cennet',1912

20.yüzyıla gelindiğinde bulut imgesi, artık yalnızca gökyüzünü dolduran estetik bir öge değil; geçicilik ve unutkanlık alanı, görünür olanla olmayan arasındaki sınır, hatta politik eleştiri unsuru olarak kullanılmaya başlanmıştır (Görsel 1.10)

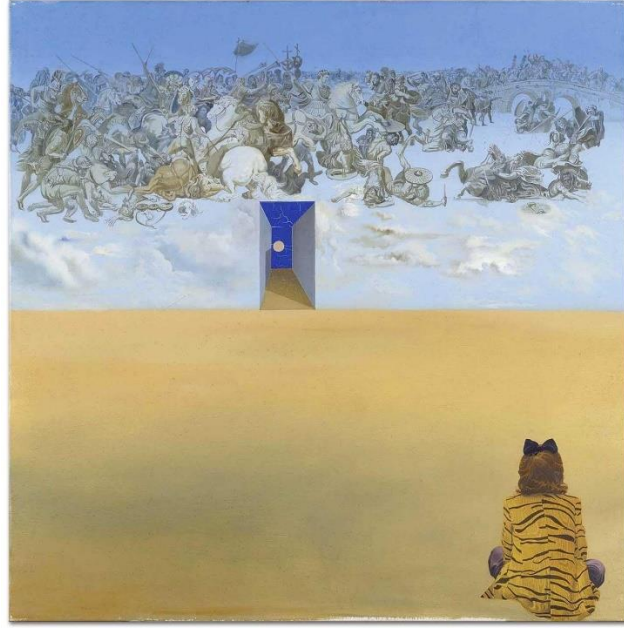
1.2.2. Çağdaş Sanatta Bulut İmgesi

20.yüzyılda klasik anlamını büyük ölçüde yitiren, giderek çok daha kavramsal, deneysel ve eleştirel anlatımlara aracılık etmeye başlayan bulut imgesi, teknolojin çağın yükselişiyle birlikte veri bulutu kavramıyla, sanal hafıza gibi kavramlarla bütünleşen bir boyuta taşınmıştır.

20.yüzyıl ortalarında René Magritte gibi Sürrealist sanatçılar, bulut imgesini bilinçaltının simgesel bir aracı olarak kullanarak öncülük etmişlerdir. "The False Mirror" (Görsel 1.11)) adlı eserinde göz bebeği içine yerleştirdiği bulutlar hem optik bir illüzyon yaratır hem de insan algısının doğasını sorgulama işlevi görmüştür (Meisel, 2003). Aynı şekilde Salvador Dalí'nin rüya anlatılarında bulutlar, zihinsel bulanıklığın ve içsel fırtınaların temsilcisi olarak karşımıza çıkar.

Görsel 1.11. Rene Magritte, "The False Mirror /Sahte Ayna", 1928.

Görsel 1.12. Salvador Dali, “Bulutlarda savaş”, 1974

Amerikalı modernist feminist ressam Georgia O'Keeffe'nin geç döneminde, 1960-77 yılları arasında onbir parçalık seriden oluşan “Bulutların Üstündeki Gökyüzü” resimleri bulut manzaraları içerir. (Görsel 1.13)

Görsel 1.13. Georgia O'Keeffe, ‘Sky Above Clouds’ 1960-77

Dijitalleşmenin hem sembolü hem eleştirisi olan bulut imgesi, özellikle Timo Arnall gibi sanatçıların veri bulutunun görünmeyen yapısını fiziksel olarak görünür kılan enstalasyonlar üretmelerine sebep olmuştur (Görsel 1.15.). Fujiko Nakaya'nun, “Fog sculptures /sis heykelleri) ise bulut formunu doğrudan materyal hâline izleyiciyi geçici, değişken ve belirsiz bir alanın içine çekerek, doğa olayları gibi sürekli evrilen, insan kontrolünün dışında kalan atmosferin şiirsel doğasını vurgulamaya odaklı işler olmuştur (Görsel 1.16)

Görsel 1.14. Anish Kapoor, 'Gök Ayna', 2004

Görsel 1.15. Timo Arnall, 'Bulutlar', 2009

Görsel 1.16. Fujiko Nakaya, Londra Sisi performansı, 2017

Günümüz sanatında, bir yandan “Cloud Atlas” temalı, veri ve bellek ilişkisini sorgulayan işler üretilirken, diğer yandan iklim krizine dikkat çeken bulut temalı fotoğraf ve video işler üretilmekte, çevresel tartışmalara estetik zemin hazırlanmaktadır. Sonuç olarak çağdaş sanat, bulutu yalnızca bir gökyüzü ögesi olarak değil; bilinç, bellek, teknoloji, çevre, dijital kimlik gibi çok sayıda kavramla ilişkilendirerek çok yönlü bir sembol hâline getirmektedir.

2.BÖLÜM: UYGULAMA RAPORU

2.1. Uygulamanın Yapılış Gerekçesi

Bu çalışmanın uygulama gerekçesi, 19. yüzyılda John Ruskin'in ortaya koyduğu “fırtına bulutu” metaforunun çağdaş dünyadaki yankılarıyla düşünsel bir bağ kurma arzusundan doğmuştur. Ruskin'in gözlemlediği gökyüzü, yalnızca doğa olaylarının izini sürmekle kalmaz; aynı zamanda ahlaki, toplumsal ve kültürel çöküşün de görsel bir anlatımına dönüşür. Onun için doğa, özellikle de gökyüzündeki değişimler, insan ruhunun derinliklerinde gerçekleşen bozulmaların, vicdani kayıpların ve manevi kopuşların aynasıdır. “Fırtına bulutu” olarak tanımladığı karanlık ve sağlıksız bulutlar, yalnızca atmosferin değil, aynı zamanda insanlık hâlinin sembolü hâline gelmiştir.

Bu metaforik yaklaşım, günümüz dünyasında çocuklara yönelik işlenen cinayetlerle birebir örtüşen bir anlam alanı yaratmaktadır. Ruskin'in “doğaya yabancılaşmış insanın vicdanı kararmıştır” tespiti, bugünün toplumsal gerçeklikleri içinde özellikle çocuklara yönelen şiddet biçimlerinde çok somut karşılıklar bulmaktadır. Masumiyetin, korunmasızlığın ve saf varoluşun simgesi olan çocukların, en ağır şiddet biçimlerinin kurbanı hâline gelmesi, modern toplumun içinde bulunduğu manevi felce işaret etmektedir. Bu bağlamda, çocuk cinayetleri yalnızca bireysel bir suç değil; sistemli bir ihmalin, kökleşmiş bir ahlaki duyarsızlığın ve giderek sıradanlaşan bir vicdansızlığın ifadesi olarak değerlendirilmektedir.

Uygulamanın temelinde, bu ağır toplumsal sorun karşısında sanatın yalnızca bir ifade biçimi değil; aynı zamanda bir vicdan alanı, etik bir çağrı ve duyarlılık üretme zemini olabileceği düşüncesi yer almaktadır. Çocuklara yönelik şiddetin felsefi, toplumsal ve ahlaki boyutlarını görünür kılmak amacıyla yapılan bu uygulama, Ruskin'in fırtına bulutu metaforunu çağdaş bir bağlama taşıyarak hem geçmişle hem bugünle düşünsel bir köprü kurmaktadır.

Sanayi devrimi sonrasında toplumsal değerlerin aşınmaya başladığı, doğa ile insan arasındaki bağın zayıfladığı ve bireyin ruhsal ikliminin karardığı bir dönemin tanıklığını yapan Ruskin'in uyarıları, bugün hâlâ geçerliliğini korumaktadır. Bugün gökyüzünde değilse bile, çocukların gözlerinde, toplumların adalet anlayışında, medyanın sessizliğinde ya da kültürel yapıların ihmalkârlığında o uğursuz fırtına bulutları dolaşmaktadır. Bu çalışma, işte bu atmosferin sanatsal bir temsiliyetini kurmayı, çocukların uğradığı şiddeti yalnızca bireysel bir trajedi olarak değil; toplumsal bir ahlaki kriz olarak ele almayı amaçlamaktadır.

Bulut, sanat tarihinde pek çok anlam yüklenmiş bir görsel simgedir. Ancak bu çalışmada bulut, hem John Ruskin'in betimlediği gibi karanlık bir uyarı, hem de çocukların düşsel dünyasına ait bir saflık sembolü olarak iki uç anlamda ele alınmıştır. Bu karşıtlık üzerinden kurulan anlatım, izleyiciye estetik bir seyirden çok, etik bir yüzleşme alanı açmayı hedeflemektedir. Gökyüzüne ait olması gereken, sınırsız, yumuşak ve hayal dolu olan bulutlar, bu çalışmada toprakla karışmış yüzeylere, bastırılmış yazılara, karanlık tonlara ve sessiz boşluklara yerleştirilmiş; tıpkı toplumun göz ardı ettiği, susturduğu, duymazdan geldiği çocuk sesleri gibi.

Sanatın “görünmeyeni görünür kılma” işleviyle çocuk cinayetlerinin arkasında yatan ahlaki kopuşa dikkat çekmek, bu uygulamanın temel niyetidir. İzleyicinin doğrudan suçlanmadığı ancak sessiz bir sorgulamaya davet edildiği bu uygulamada, yüzeylere yerleştirilen her bir bulut formu, toplumsal vicdanda karşılık bulması gereken bir ıglık, bir iz, bir tanıklıktır. Ruskin'in çağrısı olan “doğaya, insana ve Tanrı'ya dön” çağrısı, bu çalışmada “çocuğa, vicdana ve sorumluluğa dön” çağrısına dönüşmektedir.

Sonuç olarak bu sanat uygulaması, John Ruskin'in bulut metaforundan yola çıkarak modern dünyanın ahlaki karanlığına ışık tutmayı hedeflemektedir. Uygulama, çocukların yaşam hakkını etik bir mesele olarak gündeme taşıyarak, sadece sanatsal değil; aynı zamanda vicdani bir tanıklık olmayı da amaçlamaktadır. Bu nedenle çalışmanın gerekçesi, estetik bir ifadeden çok daha öte; ahlaki bir duruşun ve toplumsal bir sorumluluğun ifadesidir.

2.2. İçerik ve Biçime Yönelik Saptamalar

Çalışmanın içerik-biçim bütünlüğü hem kavramsal hem de duyusal anlamda dikkatle kurgulanmıştır. Eser iki raf düzlemine yerleştirilmiş çeşitli boyutlardaki dikdörtgen yüzeylerden oluşmaktadır. Bu yüzeylerin bazıları düz mavi tonlarla kaplanmışken, bazıları toprak rengiyle bütünleştirilmiştir. Yüzeylerin düzenli fakat üst üste binmiş biçimde konumlandırılması hem görsel bir ritim yaratmakta hem de iç içe geçmiş toplumsal sorunların ve bireysel travmaların çok katmanlı yapısını ifade etmektedir.

Mavi rengin farklı tonlarda kullanımı, özellikle çocukluk, umut, masumiyet ve duyarlılık gibi temaları simgesel düzeyde yansıtmaktadır. Açık mavi tonları çocukların saflığını ve korunmasızlığını temsil ederken; koyu mavi ve neredeyse laciverte yaklaşan alanlar ise zamanla kararan vicdani ve sessizliğe gömülen adalet duygusunu işaret eder. Eserin yüzeyinde kullanılan toprak rengi dokular travmanın maddesel izlerini, geçmişin kalıcı etkilerini ve bastırılmış duyguların ağırlığını görselleştirir niteliktedir.

Bulut formları ise beyaz renkle, net bir biçimde yüzeylere yerleştirilmiştir. Bu bulutlar, bir yandan çocukların düşsel dünyasına, göğe ve hayallere açılan bir pencere sunarken, öte yandan John Ruskin'in "fırtına bulutu" metaforunu çağrıştırarak karanlık ve tehdit edici bir atmosferi simgeler. Bazı panellerde, bulutların içine ya da çevresine elle yazılmış notlar, cümleler ve alıntılar dikkat çeker. Ancak bu yazılar, genellikle silik ya da zor okunabilir şekilde yerleştirilmiştir. Bu görsel tercih, çocukların sesinin duyulmayışını, bastırılmış ifadelerini ve toplum tarafından ötelenmiş acılarını sembolize etmektedir.

Ayrıca yüzey için kullanılan ahşap materyalinin sanat nesnesine dönüşmesi, biçimsel zenginlik, izleyicinin hem duyuşsal hem düşünsel katılımını artırmayı hedeflemektedir. Her bir yüzey kendi içinde bir "hikâye taşıyıcısı" gibi çalışırken, tüm yüzeylerin birlikte oluşturduğu bütünsel düzen, çocuk cinayetlerinin yalnızca bireysel değil, kolektif bir travma olduğuna işaret eder.

2.3.Uygulamanın Düşünsel Yönü

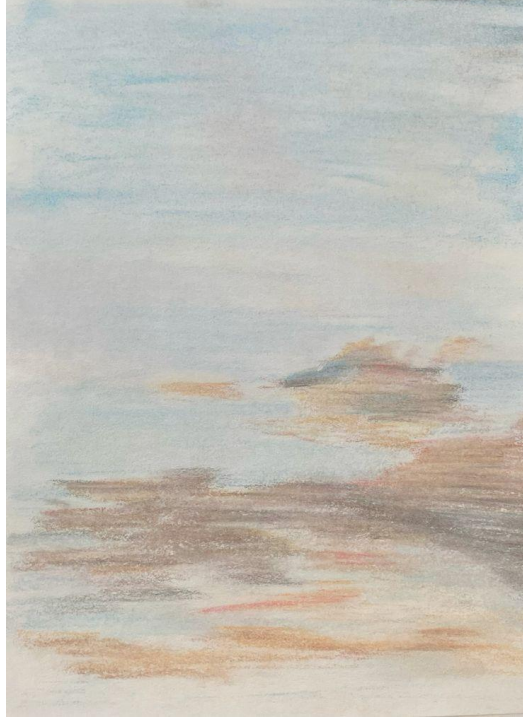
Bu çalışma, sanatın yalnızca estetik bir ifade biçimi değil, aynı zamanda etik ve vicdani bir yüzleşme alanı olduğu düşüncesiyle temellendirilmiştir. Uygulamanın düşünsel temeli, John Ruskin'in 19. yüzyılda dile getirdiği "fırtına bulutları" metaforu üzerine kuruludur. Ruskin, toplumsal ahlaki çöküşü ve modernleşmenin getirdiği manevi karanlığı, gökyüzünde beliren uğursuz bulutlar üzerinden tarif eder. Bu çalışmada, bu metafor çağdaş bir bağlama taşınmış; özellikle çocuklara yönelik şiddet ve cinayetlerin modern toplumdaki yankıları üzerinden yeniden yorumlanmıştır.

Eserdeki bulut imgeleri, yalnızca görsel bir unsur değil, aynı zamanda ahlaki bir uyarı simgesidir. Gökyüzüne ait olmaları gereken masumiyet taşıyan bu bulutlar, şimdi toprakla karışmış, solmuş yüzeylerde yer almakta; tıpkı korunması gereken çocukların karartılmış dünyası gibi. Bu anlatım, izleyiciye doğrudan bir suçlama yöneltmektense, onları sessiz bir sorgulama sürecine davet eder: "Biz bu karanlıkta neredeydik?" sorusunu görünmez harflerle her bir yüzeye işler.

Her yüzey, bir çocuğun sesi, kaybolmuş bir hayal ya da toplumsal vicdanda yankılanan bir sessizliktir. Bu, aynı zamanda toplumun görmezden geldiği" olaylara gönderme yapar. Raflar, izleyiciyi bir kütüphane önünde duruyormuş gibi hissettirerek, bilgiye ve bilince çağırır. Ancak bu bilginin görsel ve duyuşsal yollarla iletilmesi, sanatın dönüştürücü gücünü ön plana çıkarır.

Düşünsel açıdan çalışma; Kant'ın "birey asla araçsallaştırılmaz" ilkesine ve Aristoteles'in toplumsal sorumluluğa dair kavramlarına dayanır. Her çocuk, yalnızca bir hayat değil, toplumun geleceğidir. Bu nedenle çocukların korunması yalnızca devletin değil, her bireyin ortak etik görevidir. Sanatçı olarak bu görevi üstlenmek, çalışmayı bir "vicdan aracı" hâline getirmek temel niyetimdir. Bu bağlamda eser, yalnızca bir sanat nesnesi değil; aynı zamanda sessiz çılgınlıkların görünür kılındığı bir vicdan manifestosudur.

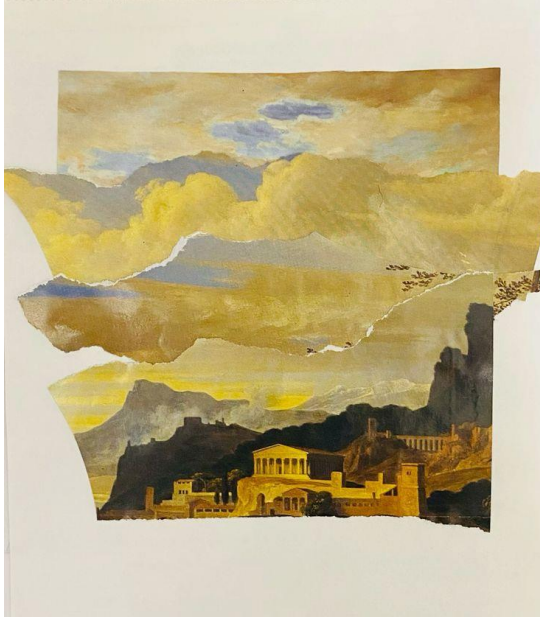
RESİMLER

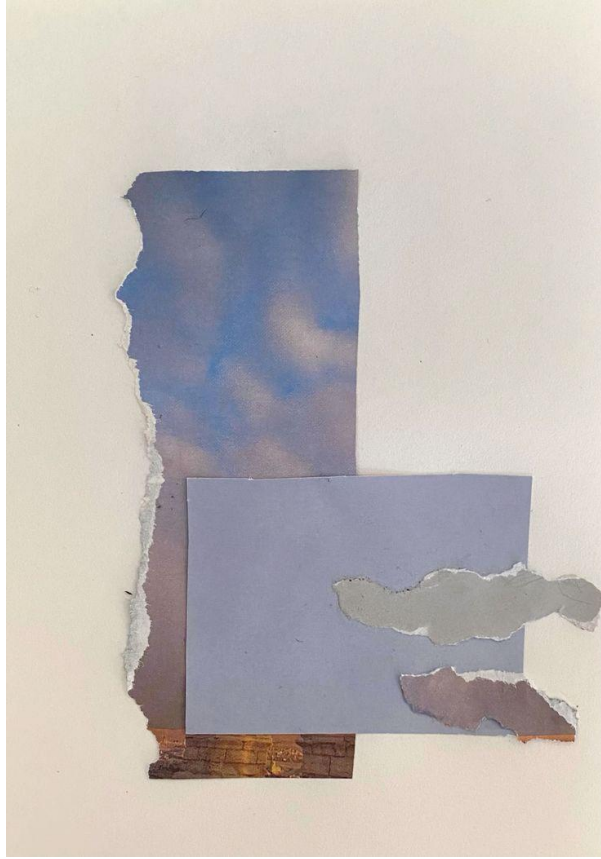
Görsel 2.1. Nazlıcan Baran “Bulut” toz pastel (14.8x21), 2023

Görsel 2.2. Nazlıcan Baran “Bulut” toz pastel (17x24), 2023

Görsel 2.3. Nazlıcan Baran, “Bulut”, kolaj, (14.8x21), 2023

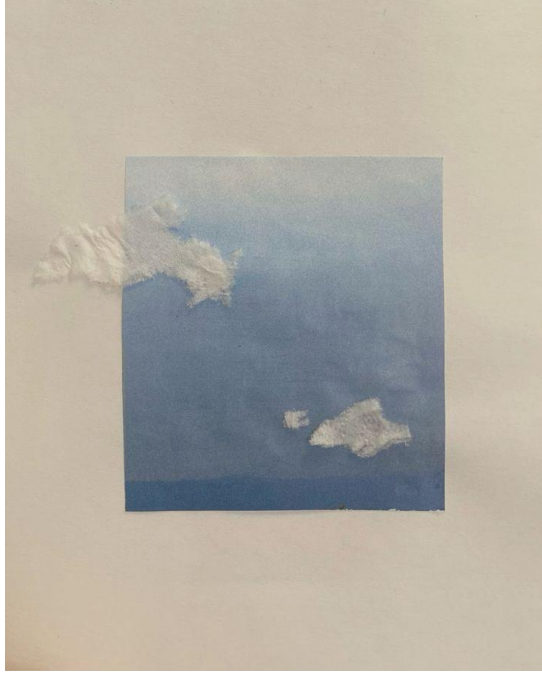
Görsel 2.4. Nazlıcan Baran “Bulut” kolaj, (14.8x21), 2023

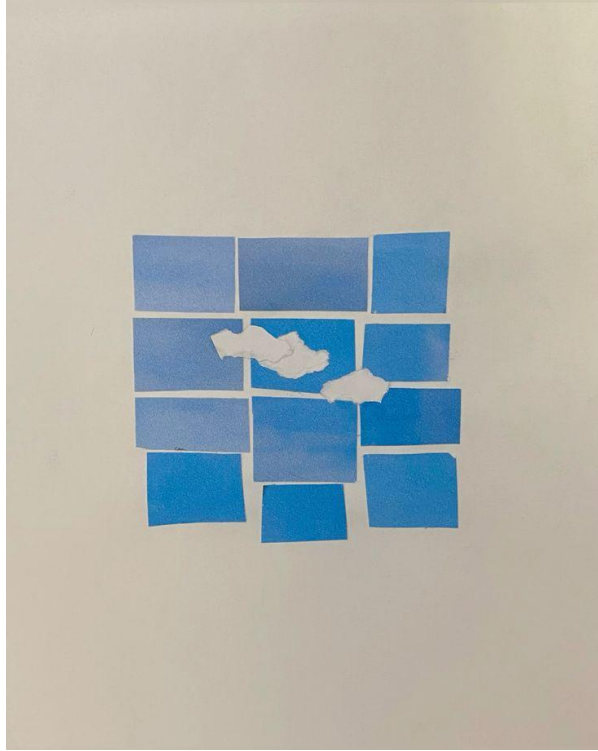
Görsel 2.5. Nazlıcan Baran “Bulut” toz pastel, (17x24), 2024

Görsel 2.6. Nazlıcan Baran “Bulut” kolaj (14.8x21), 2024

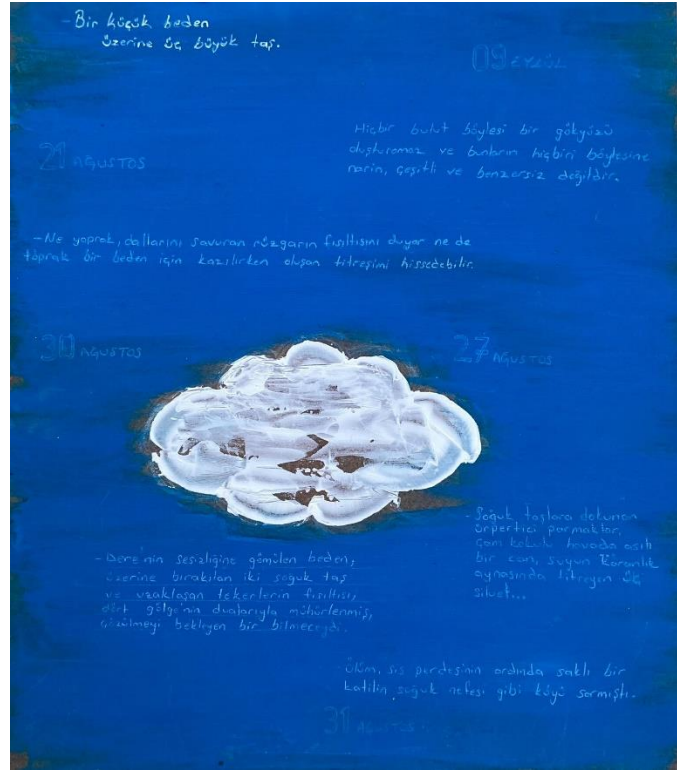
Görsel 2.7. Nazlıcan Baran “Bulut” kolaj (14.8x21), 2024

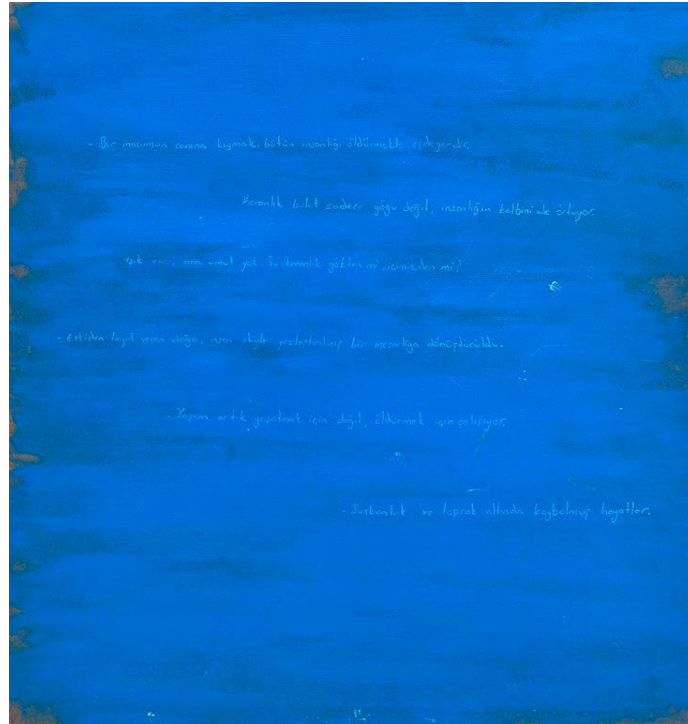
Görsel 2.8. Nazlıcan Baran “Bulut” kolaj (14.8x21), 2024

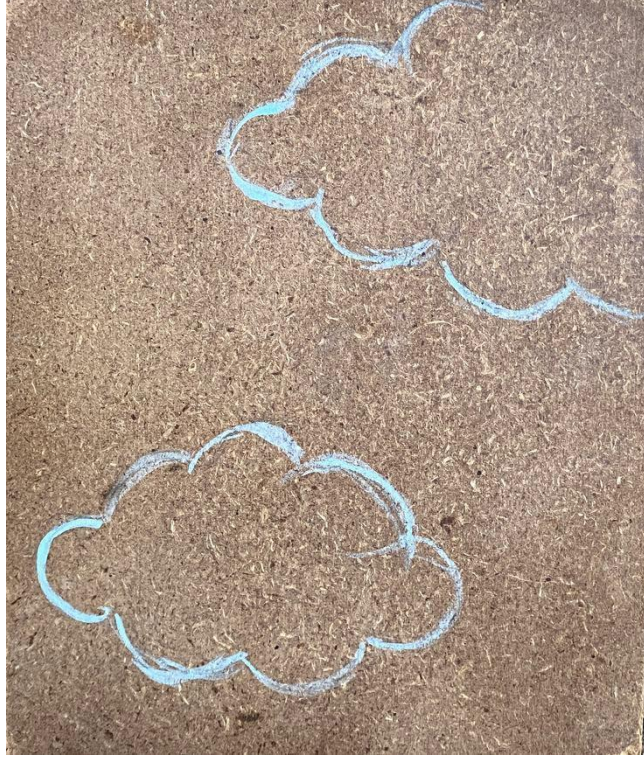
Görsel 2.9. Nazlıcan Baran “Bulut” ahşap zemin üzerine akrilik boya, 2024

Görsel 2.10. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (26x65), 2025

Görsel 2.11. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (35x37), 2025

Görsel 2.12. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (18x22), 2025

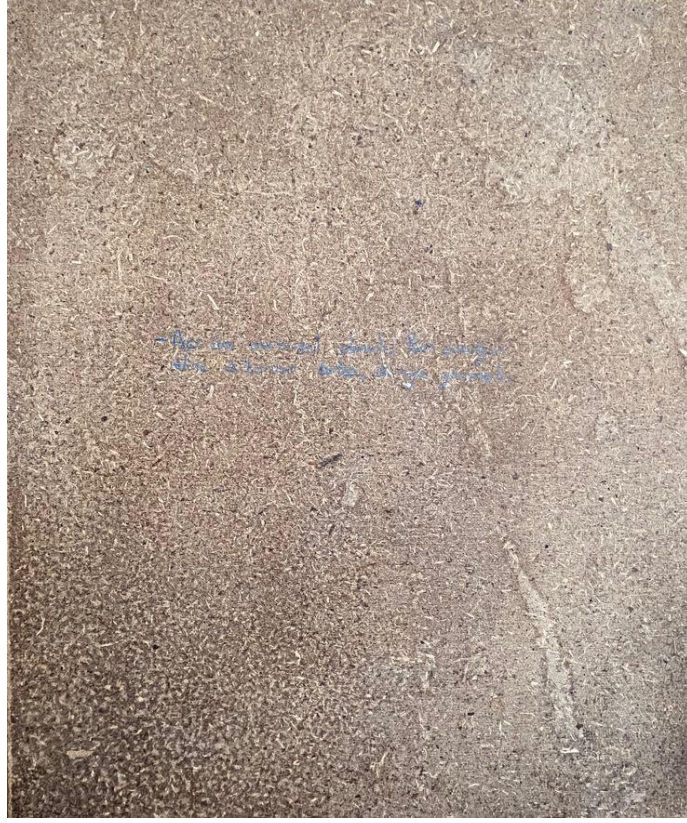
Görsel 2.13. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (40x40), 2025

Görsel 2.14. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (26x40), 2025

Görsel 2.15. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (25x45), 2025

Görsel 2.16. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (22x27), 2025

Görsel 2.17. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (20x30), 2025

Görsel 2.18. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (40x40), 2025

Görsel 2.19. Nazlıcan Baran “Haberci Bulutlar” sunta üzerine akrilik boya, (25x50), 2025

Görsel 2.20. Nazlıcan Baran, “Haberci bulutlar”, Mezuniyet Sergisinden görünüm,
Haziran 2025, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Sergi Salonu, ERZURUM.

KAYNAKÇA

- Aristoteles (2009). *Nikomakhos'a Etik*. (Çev. Saffet Babür), Say Yayınları. Turhan, B. (2019). Çocuk İstismarı ve Hukuki Boyutları. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 10(1), 53-78.
- Bishop, C. (2012). *Artificial Hells: Participatory Art and the Politics of Spectatorship*. Verso.
- Butlin, M., & Joll, E. (1984). *The Paintings of J.M.W. Turner*. Yale University Press.
- Clark, K. (1993). *Looking at Pictures*. Thames & Hudson.
- Eliasson, O. (2003). *The Weather Project* [Installation]. Tate Modern, London.
- Hall, J. (2008). *Dictionary of Subjects and Symbols in Art*. Westview Press.
- Harrington, J. P. (1995). *Victorian Poets and the Politics of Culture*. University Press of Virginia.
- Hilton, T. (2000). *John Ruskin: The Later Years*. Yale University Press.
- Jones, C. A. (2002). *The Moral Vision of John Ruskin*. Routledge.
- Kant, I. (1785). *Groundwork of the Metaphysics of Morals*. Cambridge University Press.
- Kur'an-ı Kerim, Maide Suresi, 32. Ayet.
- MacDonald, G. (2013). Ruskin and the Ethics of Social Responsibility. *Journal of Victorian Culture*, 18(1).
- Meisel, L. (2003). *Photorealism*. Harry N. Abrams.
- Rosenberg, J. D. (1961). *The Darkening Glass: A Portrait of Ruskin's Genius*. Columbia University Press.
- Rosenblum, R. (1975). *Modern Painting and the Northern Romantic Tradition: Friedrich to Rothko*. Harper & Row.
- Ruskin, J. (1884). *The Storm-Cloud of the Nineteenth Century*. George Allen.
- UNICEF (2023). *Violence Against Children: Global Status Report*. United Nations Children's Fund.
- UNICEF. (2017). *A Child is a Child: Protecting Children on the Move from Violence, Abuse and Exploitation*.
- Ward, J. (1962). *The Social Criticism of John Ruskin*. University of Toronto Press.

Weibel, P. (Ed.). (2011). *Clouds: The Poetics of the Sky in Contemporary Art*. ZKM Press.

Wheeler, M. (1986). *Ruskin's God*. Cambridge University Press.

Wikipedia, (2025,18 Haziran).John Ruskin. https://en.wikipedia.org/wiki/John_Ruskin

ÖZGEÇMİŞ

Nazlıcan BARAN (Bingöl, 2004)

2009-21 – İlk Orta ve Lise Eğitimini Bingöl’de tamamladı.

2021-25 - Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde Lisans Eğitimini sürdürdü.

Sergiler

2025- “Mezuniyet Sergisi”, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Sergi Alanı, ERZURUM

2024- “BİZ312E” Prof. Fevziye Eyigör Pelikoğlu Atölyesi Öğrencileri Sergisi, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Sergi Alanı, ERZURUM.

2024- “Bir ileri dönüşüm hikayesi: Upcycle Erzurum Art”, Doç.Didem Özışık Baskı-resim Atölyesi sergisi, <https://esergi.atauni.edu.tr/sergi/detay/baskiresim-sergisi-bir-ileri-donusum-hikayesi:-upcycle-erzurum-art-kurator:-doc--cemile-didem-ozisik>